

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 11 grudnia 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jacek Błaszczyk (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Jarosław Matras

SSN Marek Pietruszyński

w sprawie **D.B.**

skazanej z art. 160 § 2 k.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

w dniu 11 grudnia 2025 r.

kasacji, wniesionej przez Prokuratora Generalnego na niekorzyść skazanej

od wyroku Sądu Rejonowego w Nakle nad Notecią

z dnia 3 czerwca 2025 r., sygn. akt II K 160/25,

**uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę do rozpoznania
Sądowi Rejonowemu w Nakle nad Notecią.**

Jarosław Matras Jacek Błaszczyk Marek Pietruszyński

UZASADNIENIE

D.B. została oskarżona o to, że w dniu 23 lutego 2025 roku w miejscu zamieszkania w M. przy ul. K.(..) znajdując się pod działaniem alkoholu, którego zawartość potwierdziło badanie urządzeniem AlcoQuant z wynikami 0,79 mg/l o godz. 2:55, o godz. 3:10 wynik 0,75 mg/l alkoholu w wydychanym powietrzu, będąc

jednocześnie osobą, na której ciąży obowiązek opieki nad małoletnimi dziećmi rodzeństwem N.B. i A.B. naraziła wymienione na bezpośrednie niebezpieczeństwo utraty życia albo ciężkiego uszczerbku na zdrowiu, tj. o popełnienie czynu z art. 160 § 2 k.k.

Na rozprawie przed Sądem Rejonowym w Nakle nad Notecią w dniu 3 czerwca 2025 roku, w sprawie o sygn. akt II K 160/25, oskarżona przyznała się do popełnienia zarzucanego jej czynu, potwierdziła swoje wyjaśnienia złożone w toku postępowania przygotowawczego i wniosła o dobrowolne poddanie się karze i wymierzenie jej: kary 3 miesięcy pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres roku próby, oddanie w okresie próby pod dozór kuratora sądowego i zobowiązanie do informowania kuratora o przebiegu okresu próby.

Prokurator i pełnomocnik małoletnich pokrzywdzonych (oskarżyciel posiłkowy) nie sprzeciwili się wnioskowi oskarżonej.

Sąd meriti na podstawie art. 387 § 2 k.p.k. postanowił uwzględnić wniosek oskarżonej o wydanie wyroku skazującego i wymierzenie kary bez przeprowadzania postępowania dowodowego w całości, albowiem okoliczności popełnienia czynu nie budzą wątpliwości, cele postępowania zostaną osiągnięte pomimo nieprzeprowadzania rozprawy w całości, a na wniosek wyraził zgodę prokurator oraz sprzeciwu nie wniósł oskarżyciel posiłkowy Sąd na podstawie art. 387 § 5 k.p.k. uznał za ujawnione dowody wymienione w akcie oskarżenia (k. 76 - 77).

Wyrokiem z dnia czerwca 2025 roku, sygn. akt II K 160/25, Sąd Rejonowy w Nakle nad Notecią:

- 1.oskarżoną D.B. uznał za winną popełnienia czynu zarzucanego jej w akcie oskarżenia, tj. występku z art. 160 § 2 k.k. i za to na mocy art. 160 § 2 k.k. skazał ją na karę 3 miesięcy pozbawienia wolności;
- 2.na mocy art. 69 § 1 i 2 k.k., z art. 70 § 1 k.k. oraz art. 73 § 1 k.k. wykonanie orzeczonej wobec oskarżonej kary pozbawienia wolności warunkowo zawiesił na okres próby 1 roku, oddając ją w tym czasie pod dozór kuratora;
- 3.na mocy art. 72 § 1 pkt 1 k.k. zobowiązał oskarżoną do informowania kuratora o przebiegu okresu próby.

Wobec niezaskarżenia wyroku przez żadną ze stron uprawomocnił się on w dniu 11 czerwca 2025 roku bez postępowania odwoławczego.

Kasację od tego orzeczenia wniósł Prokurator Generalny, który zarzucił rażące i mające istotny wpływ na treść wyroku naruszenie przepisów prawa procesowego, a mianowicie art. 387 § 2 i § 3 k.p.k., polegające na uwzględnieniu wadliwego wniosku oskarżonej D.B. o wydanie wobec niej wyroku skazującego bez przeprowadzania rozprawy i wymierzenie określonej w nim kary, któremu nie sprzeciwił się prokurator i pełnomocnik małoletnich pokrzywdzonych, (oskarżyciel posiłkowy), w następstwie czego doszło do rażącego i mającego istotny wpływ na treść orzeczenia naruszenia przepisu prawa materialnego, mianowicie art. 41 § 1a pkt 1 k.k., polegającego na zaniechaniu orzeczenia wobec oskarżonej w związku ze skazaniem jej za czyn z art. 160 § 2 k.k. popełniony na szkodę małoletnich dzieci, środka karnego w postaci zakazu zajmowania wszelkich stanowisk, wykonywania wszelkich zawodów lub działalności związanych z wychowaniem, edukacją, leczeniem małoletnich lub opieką nad nimi, podczas gdy zgodnie z przywołanym przepisem w razie skazania na karę pozbawienia wolności za umyślne przestępstwo przeciwko życiu i zdrowiu na szkodę małoletniego orzeczenie środka karnego ma charakter obligatoryjny.

Skarżący wniósł o uchylenie wobec D.B. wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Nakle nad Notecią.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja jest oczywiście zasadna, co umożliwiło jej uwzględnienie na posiedzeniu w trybie 535 § 5 k.p.k.

Niewątpliwym jest, że wyrok Sądu pierwszej instancji zapadł z rażącym naruszeniem prawa procesowego, tj. dyspozycji art. 387 § 1 – § 2 k.p.k. Z przytoczonych przepisów wynika, że sąd wydając wyrok w trybie art. 387 k.p.k., jest zobowiązany do wymierzenia kary, środka karnego, przepadku lub środka kompensacyjnego oraz rozstrzygnięcia co do kosztów procesu, zgodnie z zaakceptowanym wnioskiem. Jednocześnie, stosownie do treści art. 387 § 3 k.p.k., sąd może uzależnić uwzględnienie wniosku oskarżonego od dokonania w nim wskazanej przez siebie zmiany. Powyższe uregulowanie daje uprawnienie sądowi do ingerencji w złożoną propozycję co do wymiaru kary i innych środków wskazaną

przez oskarżonego i jej modyfikacji w taki sposób, aby była zgodna z obowiązującymi przepisami prawa i mogła zostać we wskazanym trybie uwzględniona.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego prezentowany jest niezmiennie pogląd, że złożenie wniosku w trybie art. 387 § 1 k.p.k. nie obliguje sądu do jego automatycznego uwzględnienia. Sąd powinien dokonać kontroli w zakresie spełnienia wszystkich warunków dopuszczalności takiego wniosku, w szczególności przeanalizować, czy zaproponowana kara i inne środki prawnej reakcji odpowiadają przewidzianym w prawie karnym sankcjom. W sytuacji, w której treść wniosku tychże regulacji nie uwzględnienia, niewątpliwym obowiązkiem sądu jest bądź to uzależnienie swojej decyzji od dokonania zmiany konwalidującej dostrzeżoną jego wadliwość (art. 387 § 3 k.p.k.), bądź też rozpoznanie w dalszym ciągu sprawy na zasadach ogólnych (por. wyroki z dnia: 11 stycznia 2021 r., IV KK 336/20, 11 stycznia 2022 r., III KK 513/21 oraz 18 maja 2022 r., I KK 16/22).

Odnosząc te rozważania do okoliczności niniejszej sprawy, należało wskazać, że kontrola wniosku oskarżonej złożonego zgodnie z treścią art. 387 k.p.k. była ułomna. Stosownie bowiem do dyspozycji art. 41 § 1a zd. drugie k.k. (w brzmieniu do dnia 30 września 2023 r., po tej dacie – art. 41 § 1a k.k.) sąd orzeka, a więc jest do tego zobligowany, zakaz zajmowania wszelkich lub określonych stanowisk, wykonywania wszelkich lub określonych zawodów albo działalności, związanych z wychowaniem, edukacją, leczeniem małoletnich lub opieką nad nimi na czas określony albo dożywotnio w razie skazania za przestępstwo przeciwko wolności seksualnej lub obyczajności na szkodę małoletniego (a od dnia 1 października 2023 r. – także w razie skazania na karę pozbawienia wolności za umyślne przestępstwo przeciwko życiu lub zdrowiu na szkodę małoletniego).

Oskarżona została skazana za popełnienie przestępstwa określonego w art. 160 § 2 k.k. polegającego na narażeniu małoletnich, nad którymi ciążył obowiązek opieki, na bezpośrednie niebezpieczeństwo utraty życia lub ciężkiego uszczerbku na zdrowiu. Jedną z przesłanek orzeczenia zakazu zajmowania wszelkich lub określonych stanowisk, wykonywania wszelkich lub określonych zawodów albo działalności, związanych z wychowaniem, edukacją, leczeniem małoletnich lub opieką nad nimi jest natomiast skazanie na karę pozbawienia wolności za umyślne przestępstwo przeciwko życiu i zdrowiu na szkodę małoletniego (środek karny z art.

41 § 1a pkt 1 k.k.). Jest oczywiste, że w grę wchodzi każde umyślne przestępstwo z Rozdziału XIX Kodeksu karnego, jeżeli orzeczono karę pozbawienia wolności, czy to bezwzględną, czy też z warunkowym zawieszeniem jej wykonania. Przepis art. 160 § 2 k.k. należy bowiem do kategorii przestępstw przeciwko życiu i zdrowiu, a w tym konkretnym przypadku czyn został popełniony na szkodę małoletnich.

W świetle powyższego oczywistym jest, że wobec D.B. zaktualizował się obowiązek wskazany w treści art. 41 § 1a pkt 1 k.k., który nie został uwzględniony we wniosku oskarżonej co do wymiaru kary i środków karnych za przestępstwo z art. 160 § 2 k.k. Tego błędu nie dostrzegł prokurator, wyrażając zgodę na wniosek oskarżonej. Sąd Rejonowy, wyrokując w tej sprawie zgodnie z propozycją złożoną przez oskarżoną, dopuścił się obrazy art. 387 § 1 – 3 k.p.k., a w konsekwencji także naruszenia art. 41 § 1a pkt 1 k.k. wobec niezrealizowania obowiązku wskazanego w treści tego przepisu. Uchybienie to miało charakter rażący oraz istotnie wpłynęło na treść wyroku, gdyż skutkowało nieuprawnionym nieorzeczeniem wobec oskarżonej obligatoryjnego zakazu, o którym mowa we wskazanym przepisie prawa materialnego.

Z tych względów należało uchylić wyrok Sądu Rejonowego w całości i sprawę przekazać Sądowi Rejonowemu w Nakle nad Notecią do ponownego rozpoznania, w trakcie którego powinien dochować wskazanych obowiązków kontrolnych wniosku złożonego w trybie art. 387 k.p.k., czyli wyjednać od oskarżonej zgodę na dodatkowe – obligatoryjne – rozstrzygnięcie w zakresie wskazanego wyżej środka karnego i następnie uwzględnić to w wyroku. Jeśli zaś zgody takiej Sąd nie uzyska, zmuszony będzie rozpoznać sprawę na zasadach ogólnych, mając na uwadze kierunek i zakres wniesionej kasacji, przy uwzględnieniu treści art. 443 k.p.k.

Jak niejednokrotnie podkreślano w orzecznictwie sąd, rozpoznając wniosek złożony na podstawie art. 387 § 1 k.p.k., zobowiązany jest przede wszystkim sprawdzić zaistnienie wszystkich warunków dopuszczalności takiego wniosku. Jednym z nich jest kontrola jego zgodności z przepisami prawa karnego materialnego, obejmująca m.in. prawno-karną ocenę czynu, jak też wymiar kary bądź środków karnych. Jeśli treść wniosku tychże regulacji prawnych nie respektuje, niewątpliwym obowiązkiem sądu jest bądź to uzależnienie swojej decyzji o uwzględnieniu tego wniosku od dokonania w nim zmiany konwalidującej dostrzeżoną

wadliwość (wskazywany już art. 387 § 3 k.p.k.), bądź też rozpoznanie w dalszym ciągu sprawy właśnie na zasadach ogólnych (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 16 kwietnia 2025 r., IV KK 34/25).

Jarosław Matras Jacek Błaszczyk Marek Pietruszyński

[WB]

[a.ł]